



1. Avrupa'da devletler arasındaki siyasi ve ekonomik çıkar çatışmalarının giderek artması üzerine I. Dünya Savaşı başlamadan önce kurulan İttifak Devletlerinin ve İtilaf Devletlerinin hangileri olduğunu yazınız.

İttifak Devletleri: **Almanya, Avusturya-Macaristan, İtalya**

İtilaf Devletleri: **İngiltere, Fransa, Rusya**

Osmanlı Devleti, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşıyla kaybettiği Kars, Ardahan, Batum'u geri almak ve Orta Asya'da yaşayan Müslüman Türkleri Rus egemenliğinden kurtarmak amacıyla Kafkas Cephesi'ni açtı ve Sarıkamış Harekatı'nı başlattı.

2. Bu bilgiye göre Osmanlı Devleti'nin Kafkas Cephesi'ni açmasında etkili olan fikir akımının hangisi olduğu söylenebilir? Yazınız.

- **Türkçülük/Turancılık**

3. Birinci Dünya Savaşı sonunda toplanan Paris Barış Konferansı'nda; uluslararası barışı korumak ve ülkeler arasında yaşanabilecek sorunları barışçıl yollarla çözmek amacıyla kurulan uluslararası kuruluşun adını yazınız.

- **Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam)**

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 5. maddesine göre; sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için gerekli askerin dışında kalan Osmanlı ordusu terhis edilecektir.

4. İtilaf Devletlerinin bu maddeyle neyi amaçladığını yazınız.

- **Osmanlı Devleti'ni savunmasız bırakmayı**

"Bu derneğin iki yönü ve iki ayrı niteliği vardı. Biri açık yönü ve usulüne uygun girişimlerle İngiliz himâyesini sağlama amacına yönelmiş olan niteliği idi. Öteki de gizli yönüydü. Asıl faaliyet bu gizli yöndeydi. Memleket içinde örgütlenerek isyan ve ihtilâl çıkarmak, millî şuur uğratmak, yabancı müdahalesini kolaylaştırmak gibi haince teşebbüsler, derneğin bu gizli kolu tarafından idare edilmekte idi."

5. Mustafa Kemal'in bu sözlerinde vurguladığı cemiyet hangisidir? Yazınız.

- **İngiliz Muhipleri**

"Havza'dan hareket eden Mustafa Kemal Paşa, 12 Haziran 1919'da Amasya'ya varmıştır. Gezirlik mevkisinde Mustafa Kemal Paşa'yı karşılayan Amasyalılar, millî kahramanda millî kurtuluşun sembolünü bulmuşlardır. 13 Haziran 1919'da Sultan Beyazıt Camii Vaizi Abdurrahman Kâmil Efendi, 'Tek kurtuluş yolu, halkın doğrudan doğruya egemenliğini eline almasıdır. Hep birlikte Mustafa Kemal Paşa'nın çevresinde toplanarak yurdu kurtaracağız.' diyerek Mustafa Kemal Paşa'yı tek kurtarıcı olarak göstermiştir."

6. Bu metinde, Abdurrahman Kâmil Efendi "Halkın doğrudan doğruya egemenliğini eline alması" sözüyle neyin gerekliliğini anlatmak istemiştir? Yazınız.

- **Millî (ulusal) iradenin / Millî (ulusal) egemenliğin gerçekleşmesini**

7. Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışından 23 Nisan 1920 TBMM'nin açılışına kadar gerçekleştirdiği tarihî gelişmeleri (genelge, kongre, görüşme) kronolojik olarak yazınız.

I. **Havza Genelgesi**

II. **Amasya Genelgesi**

III. **Erzurum Kongresi**

IV. **Sivas Kongresi**

V. **Amasya Görüşmeleri**

8. İstanbul Mebusan Meclisinde 28 Ocak 1920'de kabul edilen ve Türk milletinin kabul edebileceği barış esaslarını belirten millî yemin belgesine verilen ad nedir? Yazınız.

- **Misakımillî**

Büyük Millet Meclisine yönelik çıkarılan ayaklanmalara karşı Ankara Müftüsü Rifat Efendi (Böreği) ve birçok müftü tarafından Millî Mücadele'yi destekleyen fetvalar yayımlanmıştır.

9. Buna göre ayaklanmalara karşı hangi alanda tedbir alındığı söylenebilir? Yazınız.

- **Dinî**

10. Mustafa Kemal'in "Siyasal bağımsızlığımızı, adli, ekonomik ve mali hayatımızı yok etmeye ve sonucunda yaşama hakkımızı ortadan kaldırmaya yönelik olarak" gördüğü, Mebusan Meclisinde onaylanmayan, Misak-ı Millî'ye aykırı olan ve Büyük Millet Meclisi tarafından da tanınmayan antlaşmayı yazınız.

- **Sevr**



1. Yayın organlarında, kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hâllerinde tanınan ve kanunla düzenlenen hak nedir? Yazınız.

- Düzeltme ve cevap hakkı

Orhan Gazî'nin oğlu olan Süleyman Paşa, Rumeli'deki kaleleri fethedince babası Orhan Bey'e "Rumeli şehir ve kalelerindeki Hristiyan aileleri Karesi vilayetine geçirip onların yerine de Anadolu'nun güneyinden konargöçer Türkmenleri, gönüllü gazileri, gaza eden dervişleri ve kendi arzusuyla gelip yerleşmek isteyen köylüleri gönderip yerleştirmek gerek." demiştir.

2. Süleyman Paşa'nın, babası Orhan Bey'den yukarıdaki isteği Osmanlı Devleti'nin kuruluş Dönemi'nde uygulamaya başladığı hangi politika ile ilişkilendirilebilir? Yazınız.

- İskân

Fatih Sultan Mehmet ile Trabzon seferinde yanında bulunan Uzun Hasan'ın annesi Sara Hatun arasında şu konuşma geçmiştir: Sara Hatun: "Hey oğul! Bir Trabzon için bunca zahmet çekmek nedendir?" dedi. Padişah cevap verdi: "Ana! Bu zahmet din yoludur ki ahirette Allah'ın yanına varınca mahcup olmayalım. Zira bizim elimizde İslam kılıcı vardır, eğer bu zahmete katlanmazsak bize gazi demek yalan olur." dedi.

3. Fatih Sultan Mehmet'in bu sözleri, Osmanlı Devleti'nin uyguladığı hangi politika ile ilişkilendirilebilir? Yazınız.

- Gaza ve cihat

İstanbul'un fethedilmek istenmesinde; Şehrin önemli ticaret yollarının üzerinde bulunması, Osmanlı'nın Asya ve Avrupa toprakları arasındaki bütünlüğünü engellemesi ve Hz. Muhammed'in hadisi etkili olmuştur.

4. Bu bilgide İstanbul'un fethedilmek istenmesinde etkili olan hangi faktörlere değinilmiştir? Yazınız.

- Siyasi, dini, ekonomik

Sanayi İnkılabı ile birlikte seri üretime geçen ülkeler, daha fazla ürün elde edebilmek için ham madde kaynakları arama ve ürünlerinin pazarlanması konusunda rekabete girmişlerdir.

5. Bu durum hangi anlayışın yaygınlaşmasına neden olmuştur? Yazınız.

- Sömürgecilik

Osmanlı Devleti, 18. yüzyıldan itibaren karşılaştığı çeşitli sorunlar ve Batı'da meydana gelen olayların etkisi altında kalmıştır. Bunun sonucunda da Avrupa'nın önemli şehirlerinde geçici elçilikler açmıştır.

6. Osmanlı Devleti, geçici elçilikler açmakla neyi amaçlamıştır? Yazınız.

- Avrupa'daki gelişmeleri yerinde takip etmeyi

II. Mahmut Dönemi'nde, 1831'de, devlet eliyle çıkarılmış ilk gazetedir. Başlangıçta haftada bir yayımlansa da daha sonraları düzenli aralıklarla çıkarılmıştır. Gazete; hanedana ait haberleri, devlet kademelerine yapılan atamaları ve ülkenin herhangi bir yerinde meydana gelen hadiseyi yansıttığı gibi aynı zamanda yabancı ülkelerdeki siyasi gelişmeler, bu ülkelerin Osmanlı Devleti ile ilişkileri ve dünyada meydana gelen sosyal, bilimsel ve teknolojik gelişmeler hakkında da haberler vermiştir.

7. Hakkında bilgiler verilen bu gazetenin adı nedir? Yazınız.

-Takvîm-i Vekâyi

8. İlk Türk matbaasını kimin, hangi dönemde kurduğunu yazınız.

-İbrahim Müteferrika, Lale Devri



Arap harflerinden doğarak İslam medeniyetinde önemli bir yer edinen bu güzel yazı sanatında Osmanlı o kadar ileri gitmiştir ki; "Kur'an Mekke'ye indi, Mısır'da okundu, Osmanlıda yazıldı." sözü söylenmiştir.

9. Bu görsel ve metinde hangi sanat hakkında bilgi verilmiştir? Yazınız.

-Hüsni hat (Hat) sanatı

Toplumun farklı kesimlerinden bireyleri tekne başında bir araya getiren, hem yaparken hem de sergilerken paylaşılan bir ortam sağlayan ebru, "renklerin su üstündeki dansı" olarak tanımlanmıştır.

10. Bu bilgidен hareketle ebru sanatının neye katkısı olduğu söylenebilir? Yazınız.

- Birlik ve beraberliğe



Ayşe Hanım'ın e-ticaret sitesinden satın aldığı ürün arızalı çıkmıştır. Ayşe Hanım, ürünü aldığı mağazaya durumu bildirmesine rağmen, mağaza bu sorunla ilgilenmemiştir. Bunun üzerine Ayşe Hanım elindeki ayıplı ürünle çözüm arayışına girmiştir.

1. Buna göre, Ayşe Hanım'ın bilinçli bir vatandaş olarak ne yapması gerekir? Yazınız.

- Tüketi Hakem Heyetine başvurması

Asya Hun Hükümdarı Mete Han, Çin topraklarının büyük kısmını ele geçirmesine rağmen Türkleri bu topraklarda yaşayan kalabalık Çin nüfusu içine yerleştirmemiştir.

2. Mete Han'ın bu uygulamayla neyi amaçladığı söylenebilir? Yazınız.

- Türk millî kültürünü korumayı

Abbasilerin kurduğu Beytül-Hikme, kütüphane ve çeviri merkezinden oluşan bir bilim merkezidir. Buraya gelen düşünür ve bilim insanları, buradaki eserleri ve yazarlarının düşünceleri derinlemesine incelemişlerdir.

3. Bu bilgiden hareketle Beytül-Hikme'nin kuruluş amacının ne olduğu söylenebilir? Yazınız.

- Bilimsel araştırmalar yapmak

4. Kaşgarlı Mahmud tarafından Araplara Türk dilini öğretmek amacıyla yazılmış, birçok Türk lehçesine ait örnekler bulunan eserin adı nedir? Yazınız.

- Dîvânü Lugâti't Türk

Selçuklu hükümdarı Sultan Alparslan, boy beylerine "Anadolu'da nereyi fethederseniz orası sizindir. Fethettiğiniz yerlerde beyliğinizi kurunuz." diye emreder. Bunun üzerine Anadolu'da ilk beylikler dönemi başlamıştır.

5. Bu dönemde Anadolu'da kurulan ilk beyliklerden üç tanesini yazınız.

- Saltuklular, Artuklular, Mengücekliler, Danişmentliler

6. Türkiye'nin matematik konumunu yazınız.

- 36°- 42° kuzey paralelleri ile 26°- 45° doğu meridyenleri arası

7. Ekvatora yatay olarak birer derecelik açılarla geçirilen çemberlere ne denir? Yazınız.

-Paralel

8. Türkiye'de nüfusun dağılışını etkileyen doğal faktörlerden dördünü yazınız.

-İklim, Su kaynakları, Yer şekilleri, Yer altı kaynakları

9. Bir yerde yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçiyorsa orada hangi iklim görülür? Yazınız.

-Karasal



Güneş'e dönük yamaçlar, gölgede kalan yamaçlara göre güneş ışınlarını daha büyük açılarla alır ve daha fazla ısınır.

10. Bu bilgi ve görsel hangi kavramla isimlendirilir? Yazınız.

- Bakı etkisi



“Merhaba ben Eanna. Uruk şehrinde yaşıyorum. İsmim, şehrimizdeki ziggurattan geliyor. Döğün evi anlamına gelen Eanna Ziggurati, yedi katlı olup üç bölümden oluşuyor. İlk katlar erzak deposu, orta katlar okul ve tapınak, son katlar ise rasathane (gözlemevi) olarak kullanılıyor.

1. Buna göre Eanna'nın hangi uygarlıkta yaşadığını yazınız.

- Sümerler

2. Mısırlılarla tarihteki ilk yazılı antlaşmayı imzalayan Anadolu uygarlığı hangisidir? Yazınız.

- Hititler

Babililer, “Hammurabi Kanunları” olarak bilinen, Mezopotamya'nın en gelişmiş yasalarını hazırlamıştır. Bu yasalar “kısasa kısas” esasına dayanırdı. Bu esasa göre işlenen suç, işleyene aynen uygulanırdı.

3. Bu bilgide, Babillerin hangi alandaki gelişmesine değinilmiştir? Yazınız.

- Hukuk

Frigler, kralları ve soylu kişileri için tepe görünömlü mezarlar inşa etmişlerdir. Tümölüs adı verilen bu mezarlara ölen kişinin bazı eşyalarını da koymuşlardır.

4. Bu durum, Friglerde neyin varlığının göstergesidir? Yazınız.

- Ahiret inancının

5. Tarımsal üretimi artırmak amacıyla başkentleri Tuşpa'ya su kanalları inşa eden uygarlık hangisidir? Yazınız.

-Urartular

6. Aşağıda verilen öğelerin tarihî nesne, doğaı güzellik veya tarihî mekân sınıflandırmalarından hangileriyle ilgili olduğunu karşılarına yazınız.

Hitit Güneş Kursu: Tarihî nesne

Efes Antik Kenti: Tarihî mekân

Uzungöl: Doğal güzellik

7. Doğada insan eli değmeden oluşa, gezilip görülebilecek eşsiz güzellikteki yerlere ve unsurlara ne denir? Ülkemizden üç tane örnek veriniz.

- Doğal varlık

1. Peri Bacaları, 2. Pamukkale Travertenleri, 3. Uzungöl

8. Aşağıda yeryüzü şekillerinden bazılarının tanımları verilmiştir. Bunların hangi yeryüzü şekline ait olduğunu boşluklara yazınız.

Akarsular tarafından derin olarak yarılmış, çevresine göre yüksekte olan geniş düzlüklere denir: Plato

Denizleri birbirine bağlayan su yoludur: Boğaz

Karanın içine sokulmuş deniz parçasıdır: Körfez

“Biz Van'ın Bahçesaray ilçesinde yaşıyoruz. Buraya her kış o kadar çok kar yağar ki yollar açılana kadar okula gidemediğimiz zamanlar olur. Annem daha kar bastırmadan ne olur ne olmaz diye kışlık erzak hazırlar.”

9. Bu metinden, iklimin hangi insan faaliyetlerini etkilediğine ulaşılabilir? Yazınız.

- Eğitim, ulaşım, gıda

10. Karasal iklimin görüldüğü yerlerde hangi ev türü daha çok görülür? Yazınız.

-Kerpiç



Türkiye’de balıkçılığın en çok yapıldığı Karadeniz kıyılarında yemek kültürü balık çeşitlerine dayanır. Ilıman bir iklime sahip olan ve zeytin üretimi yapılan İzmir, Aydın ve Muğla gibi şehirlerimizde ise zeytinyağlı sebze yemekleri yaygındır. Buğdayın en fazla yetiştirildiği iç bölgelerde gözleme, bazlama, yufka, mantı gibi ürünler çokça tüketilir. Hayvancılığın yaygın olarak yapıldığı yerlerde ise et yemekleri ön plana çıkar.

Bu metinden hareketle aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

- A) İklim ve coğrafi özellikler yemek kültürünün ülkemiz genelinde farklılık göstermesine neden olmuştur.
- B) Bölgelerin yemek kültürleri tarihsel süreklilik içinde devam etmiş ve birbirlerini etkilemiştir.
- C) Yemek kültürü, bölgede yapılan ekonomik faaliyetler üzerinde belirleyici olmuştur.
- D) İnsanların damak tadına bağlı olarak yeni yemek türleri ortaya çıkarılmıştır.



Bu Türkiye fiziki haritasında farklı renklerin kullanılması aşağıdakilerden hangisinin kanıtıdır?

- A) Nüfusun düzensiz dağıldığının
- B) İklim özelliklerinin farklı olduğunun
- C) Farklı yer şekillerine sahip olduğunun
- D) Bitki örtüsünün çeşitlilik gösterdiğinin

Ege Bölgesi’nde yer alan Menteşe Yöresi ve Akdeniz Bölgesi’nde bulunan Taşeli Platolarının bulunduğu alan iklim koşulları bakımından uygundur fakat buralarda nüfus seyrek. Bunda engebeli ve karstik arazi yapısı etkilidir.

Bu yörelerde nüfusun seyrek olmasında;

- I. tarımsal üretim alanlarının dar olması,
II. yerleşim sahasının sınırlı olması,
III. ulaşım imkânlarının elverişsiz olması
- özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III